

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการถวายเป็นอาหารบิณฑบาต การวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการถวายเป็นอาหารบิณฑบาต : กรณีศึกษาพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินิจิต กรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการถวายเป็นอาหารบิณฑบาตของพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินิจิตกรุงเทพมหานคร ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยจูงใจที่ทำให้ตัดสินใจในการถวายเป็นอาหารบิณฑบาตของพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินิจิต กรุงเทพมหานคร ๓) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการถวายเป็นอาหารบิณฑบาตของพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินิจิตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินิจิตกรุงเทพมหานครจำนวน ๓๐๙ คนและผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน ๖ คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

๑. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๔๐ มีสถานภาพสมรส จำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๘๗ มีอายุ ๔๖-๕๐ ปี จำนวน ๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๘๖ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๒๓ สังกัดหน่วยงานฝ่ายอื่นๆเช่น ฝ่ายบริหาร กฟน. ฝผก. จำนวน ๑๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๙๓ และรายได้ต่อเดือน ๕๐,๐๐๐ บาทขึ้นไปจำนวน ๑๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๐๕

๒. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการถวายเป็นอาหารบิณฑบาตของพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินิจิต กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ดังนี้

๒.๑ ด้านความบ่อยของการถวายเป็นอาหารบิณฑบาต พบว่าพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินิจิต กรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมด้านความบ่อยของการถวายเป็นอาหารมากที่สุด ได้แก่ ถวายเป็นอาหารบิณฑบาตไม่บ่อย จำนวน ๑๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔๒ รองลงมา นานๆครั้ง จำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๐๒ และบ่อยๆ จำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๖ ตามลำดับ และน้อยที่สุด ได้แก่ ถวายเป็นอาหารบิณฑบาตเป็นประจำ จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๐

๒.๒ ด้านจำนวนครั้งโดยเฉลี่ยในการถวายอาหารบิณฑบาตต่อปี พบว่า พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมด้านจำนวนครั้งโดยเฉลี่ยในการถวายอาหารบิณฑบาตต่อปีมากที่สุด ได้แก่ การถวายอาหารบิณฑบาตต่อปีมากกว่า ๒๕ ครั้ง จำนวน ๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔๗ รองลงมา การถวายอาหารบิณฑบาตต่อปี ๑-๕ ครั้ง จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๗๑ และการถวายอาหารบิณฑบาตต่อปี ๖-๑๐ ครั้ง จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗๙ ตามลำดับ และน้อยที่สุด ได้แก่ การถวายอาหารบิณฑบาตต่อปี จำนวน ๒๑-๒๕ ครั้ง จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๗๙

๒.๓ ด้านสถานที่ถวายอาหารบิณฑบาต พบว่า พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมด้านสถานที่ถวายอาหารบิณฑบาตมากที่สุด ได้แก่ บริเวณหน้าบ้านพักอาศัย จำนวน ๑๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๘๑ รองลงมา บริเวณวัด จำนวน ๑๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๖ และ บริเวณหน้าที่ทำงาน จำนวน ๑๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๐๑ ตามลำดับ และน้อยที่สุด ได้แก่ บริเวณหน้าร้านสะดวกซื้อ จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๐

๒.๔ ด้านวันที่ชอบถวายอาหารบิณฑบาต พบว่า พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมด้านวันที่ชอบถวายอาหารบิณฑบาต มากที่สุด ได้แก่ วันเกิด จำนวน ๒๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๙ รองลงมา เลือกรวันทำงาน (จันทร์ ถึง ศุกร์) จำนวน ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๘ และ วันหยุด (เสาร์ ถึง อาทิตย์) จำนวน ๑๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔๗ ตามลำดับ และน้อยที่สุด ได้แก่ วันครบรอบแต่งงาน จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๐

๒.๕ ด้านของที่ใช้ถวายอาหารบิณฑบาต พบว่า พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรม ด้านของที่ใช้ถวายอาหารบิณฑบาต มากที่สุด ได้แก่ ถวายอาหารบิณฑบาตด้วยของหวาน จำนวน ๑๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๑๖ รองลงมา ถวายอาหารบิณฑบาตพร้อมด้วยปัจจัย จำนวน ๑๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๖๙ และ ถวายอาหารบิณฑบาตพร้อมด้วยดอกไม้ ธูปเทียนจำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๓ ตามลำดับ และน้อยที่สุด ได้แก่ ถวายอาหารบิณฑบาตด้วยของหวาน จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๖

๒.๖ ด้านงบประมาณในการเตรียมอาหารบิณฑบาต พบว่า พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมด้านงบประมาณในการเตรียมอาหารบิณฑบาตมากที่สุด ได้แก่ งบประมาณ ๕๑ - ๑๐๐ บาท จำนวน ๑๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๗๕ รองลงมาใช้งบประมาณประมาณ ๕๐ บาทหรือต่ำกว่า จำนวน ๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๙ และ งบประมาณ ๑๐๑ - ๒๐๐ บาท จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑๕ ตามลำดับ และน้อยที่สุด ได้แก่ งบประมาณ ๔๐๑ - ๕๐๐ บาท จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๗

๒.๗ ด้านพฤติกรรมภายหลังถวายอาหารบิณฑบาต พบว่า พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมด้านพฤติกรรมภายหลังถวายอาหารบิณฑบาต มากที่สุด ได้แก่ กรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล จำนวน ๒๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๑๒ รองลงมา ทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น แผ่เมตตาให้เจ้ากรรมนายเวร จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๔๑ และ สวดมนต์นั่งสมาธิแผ่ส่วนกุศล จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๑ ตามลำดับ และน้อยที่สุด ได้แก่ การถ่ายภาพเผยแพร่ในโซเชียลมีเดีย จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๒

๒.๘ ด้านชนิดอาหารที่ใช้ถวายอาหารบิณฑบาต พบว่า พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมด้านชนิดอาหารที่ใช้ถวายอาหารบิณฑบาต มากที่สุด ได้แก่ อาหารสำเร็จที่ซื้อจากตลาด จำนวน ๒๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๙๗ ส่วนที่เหลือเป็นอาหารที่ทำเอง จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๓

๓. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ตัดสินใจถวายอาหารบิณฑบาต ของพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสรุปได้ดังนี้

๓.๑ ด้านจุดมุ่งหมายของการถวายอาหารบิณฑบาต พบว่า ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ตัดสินใจถวายอาหารบิณฑบาต ของพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้านจุดมุ่งหมายของการถวายอาหารบิณฑบาตมากที่สุด ได้แก่ เพื่อเป็นการสร้างบุญกุศลให้ตนเองหรือผู้อื่น จำนวน ๒๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๘๖ รองลงมาได้แก่ เพื่อเป็นการแผ่ส่วนกุศลให้กับญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว จำนวน ๒๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๐๑ และ เพื่อเป็นการชำระจิตใจให้สะอาด (ละกิเลส) จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๐๑ และน้อยที่สุด ได้แก่ เพื่อเป็นการแก้บนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๒

๓.๒ ด้านความเชื่อส่วนบุคคลของการถวายอาหารบิณฑบาต พบว่า พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีการตัดสินใจเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจที่ทำให้ถวายอาหารบิณฑบาต ด้านความเชื่อส่วนบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = ๓.๕๑) เมื่อพิจารณาในแต่ละปัจจัย พบว่า ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ถวายอาหารบิณฑบาต ด้านความเชื่อส่วนบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การถวายอาหารบิณฑบาตทำให้มีสติปัญญาดีขึ้น การถวายอาหารบิณฑบาตทำให้มีสติในการดำเนินชีวิต และมีสมาธิมากขึ้น การถวายอาหารบิณฑบาตทำให้เห็นคุณค่าของอาหารมากขึ้น การถวายอาหารบิณฑบาตส่งเสริมให้พระสงฆ์มีความสงบสำรวมทั้งทางร่างกายและจิตใจ การถวายอาหารบิณฑบาตเป็นการพัฒนาจิตของพระสงฆ์ให้มีสมาธิ การถวายอาหารบิณฑบาตทำให้พระสงฆ์มีความสันโดษมากขึ้น การถวายอาหารบิณฑบาตทำให้พระสงฆ์ได้รับบุญกุศลมากขึ้น และการถวายอาหารบิณฑบาตเป็นการฝึกหัดใช้ชีวิตที่เรียบง่าย สำหรับปัจจัยจูงใจอื่นๆที่เหลือมีการตัดสินใจทำให้ถวายอาหารบิณฑบาตอยู่ในระดับมาก

๓.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความเชื่อส่วนบุคคลในแต่ละปัจจัยโดยรวมที่ทำให้ถวายอาหารบิณฑบาตของพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ สถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัดและรายได้ต่อเดือน สรุปได้ดังนี้

๓.๓.๑ พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีความเชื่อส่วนบุคคลในแต่ละปัจจัยที่ทำให้ถวายอาหารบิณฑบาตโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยที่พนักงานเพศหญิง มีความเชื่อส่วนบุคคลในแต่ละปัจจัยโดยรวมมากกว่าพนักงานเพศชาย

๓.๓.๒ พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความเชื่อส่วนบุคคลในแต่ละปัจจัยที่ทำให้ถวายอาหารบิณฑบาต โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓.๓.๓ พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกัน มีความเชื่อส่วนบุคคลในแต่ละปัจจัยที่ทำให้ถวายอาหารบิณฑบาต โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓.๓.๔ พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเชื่อส่วนบุคคลในแต่ละปัจจัยที่ทำให้ถวายอาหารบิณฑบาต โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓.๓.๕ พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานคร ที่มีหน่วยงานที่สังกัดต่างกัน มีความเชื่อส่วนบุคคลในแต่ละปัจจัยที่ทำให้ถวายอาหารบิณฑบาต โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓.๓.๖ พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความเชื่อส่วนบุคคลในแต่ละปัจจัยที่ทำให้ถวายอาหาร บิณฑบาต โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔. ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการถวายอาหารบิณฑบาต ตามข้อเสนอแนะของพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

๔.๑ ด้านอัตตัตถประโยชน์ ได้แก่ การเชิญชวนทำบุญ บริจาคสิ่งของ การปฏิบัติ ตามคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา รู้จักการเสียสละ ลดการตระหนี่ในเบื้องต้น เพื่อส่งเสริมในด้าน จิตใจ การให้โดยไม่หวังผล ควรให้มีกิจกรรมการตักบาตรอย่างต่อเนื่อง การทำให้เราได้ฝึกตนให้รู้จัก คำว่า “ ให้ ” มากยิ่งขึ้น การรู้จักแบ่งปัน มีน้ำใจและเอื้ออาทร การพัฒนาสติปัญญา ถือศีล ลด ละ เลิกอบายมุข

๔.๒ ด้านปรัตถประโยชน์ ได้แก่ ใส่บาตรด้วยอาหารที่มีคุณค่าและมีประโยชน์แก่ พระสงฆ์ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการทำบุญตักบาตรแก่พระสงฆ์ ในโอกาสสำคัญต่างๆ ทั้งที่บ้าน ที่ ทำงานและที่วัดเพื่อให้พระสงฆ์ได้รับอาหารบิณฑบาตซึ่งเป็นกิจของสงฆ์ที่จำเป็นประจำ ตักบาตรให้ เหมาะสมโดยใช้อาหารที่สะอาดปลอดภัยไม่ทำให้เกิดศีล ส่งเสริมพระพุทธศาสนาโดยให้พระสงฆ์ ดำรงชีวิตอยู่ได้และทำหน้าที่ถ่ายทอดคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าต่อไป

๔.๓ ด้านศาสนประโยชน์ ได้แก่ ชุมชน หมู่บ้าน จังหวัด ต้องมีวาระร่วมกันในการ ส่งเสริมและเผยแพร่ประโยชน์ของการบิณฑบาต สืบสานวัฒนธรรมไทยในการทำบุญตักบาตรอย่าง สม่าเสมอ ชักชวนครอบครัว ให้ทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางศาสนา จัดกลุ่มทำโรงทาน ส่งเสริม การมีส่วนร่วมระหว่าง บ้าน วัด สถานศึกษา และชุมชนในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ การทำบุญ ตักบาตรนั้นเป็นการทำบุญระดับพื้นฐานที่ทำได้ง่าย ลงทุนน้อย แต่ส่งผลต่อจิตใจของผู้ทำบุญดังนั้นควร มีกิจกรรมที่สนับสนุนในทางพระพุทธศาสนา เช่นเมื่อตักบาตรเสร็จควรมีการนั่งฟังธรรมต่อเพื่อให้ จิตใจสงบมีสมาธิ พุทธศาสนิกชนทุกคน ทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมสนับสนุน ประชาสัมพันธ์ให้มีการ ทำบุญตักบาตรหรือทำกิจกรรมอื่นๆที่เป็นประโยชน์ต่อศาสนาพุทธ

๕. ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการถวายอาหารบิณฑบาต จากการ สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

๕.๑ ด้านอัตตัตถประโยชน์ ได้แก่ การรักตัวเอง ต้องทานอาหาร เพื่อร่างกายจึงจะ แข็งแรง เพื่อไปทำประโยชน์ เพราะฉะนั้น การที่แต่ละคนได้ถวายอาหารบิณฑบาตเป็นการให้กำลังใจ แก่พระสงฆ์ และตัวเองได้ไปกำจัดความตระหนี่และได้พัฒนาตัวเอง รู้จักรักผู้อื่น แบ่งปันอาหารซึ่งเป็น สมบัติของตัวเอง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการ ลดละ การทำประโยชน์ส่วนตน การถวายอาหาร บิณฑบาต หรือการใส่บาตร เป็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้รับ ซึ่งเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้ให้กับ

พระสงฆ์ จดมุ่งหมายเพื่อเป็นการบูชาต่อพระรัตนตรัย และการให้เพื่อทำคุณ การทำตัวเองให้มีประโยชน์ ได้รับความสุขใจที่ได้ทำบุญ ได้รับความสบายใจในการทำบุญให้กับญาติที่เสียชีวิตไปแล้ว จิตใจผ่องแผ้ว ตัวเองจะได้บุญเป็นที่พึ่ง และการทำตนให้เป็นที่พึ่งได้ก็ต้องฝึกตนในกุศลความดี ทั้ง การเรียนรู้ การบากบั่นพากเพียร และที่จำเป็นอื่นๆ โดยอยู่ในถิ่นที่มีสิ่งแวดล้อมดี มีความเหมาะสม, สماعคมคบหากับผู้รู้ สัตบุรุษ, ตั้งตนไว้ชอบ ตั้งจุดหมายนำตนไปถูกทาง, ต้องทำความดีเตรียมไว้ก่อน สร้างความดีเตรียมไว้แต่ต้น (หลักธรรม จักร ๔ : ธรรมนำชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ดุลล่อนารถไปสู่ที่หมาย) กล่าวคือแนวทางส่งเสริมด้านอรรถัตถประโยชน์คือพัฒนาตนด้วยตนให้พึ่งตนได้

๕.๒ ด้านปรัถประโยชน์ ได้แก่ การสร้างความรู้สึกรู้สึกให้เห็นเป็นศาสนา ศาสนาทายาท ที่สำคัญ คำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นสิ่งมีค่า ต่อมนุษยชาติ ซึ่งต้องศาสนาทายาทสืบต่อ เมื่อเราได้ถวายอาหารแก่พระสงฆ์เท่ากับเราส่งเสริมการบำเพ็ญประโยชน์คือเผยแพร่คำสอนของพระพุทธเจ้า การทำตนเพื่อเป็นประโยชน์กับคนอื่น แยกได้ ๒ คือประโยชน์กับคนอื่นในภพภูมิอื่นและประโยชน์กับคนอื่นในภพภูมิปัจจุบัน ประโยชน์สำหรับคนอื่น เป็นการอุทิศ เป็นการมอบบุญที่เกิดขึ้นจากการทำบุญ ตักบาตร เป็นการอุทิศบุญกุศลให้ผู้ล่วงลับได้ จะได้รับอาหาร อาหารที่ได้ถวายไปแล้วกับพระสงฆ์ในโลกจะได้รับอาหารไม่อดอยากในภพภูมิ ทั้งปัจจัย ๔ (อาหาร,ยา,เครื่องนุ่งห่ม,ที่อยู่อาศัย) จะไปปรากฏเป็นโลกทิพย์ในโลก ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับคนที่อยู่ในภพภูมิปัจจุบัน ความเชื่อ ทรัพย์สมบัติ ที่ได้รับเป็นจากการทำบุญในภพภูมิที่ผ่านมา ผู้ให้ได้รับความสุข ถึงได้อุทิศมอบให้กับคนอื่น ย่อมได้รับความสุข จะทำให้เป็นผู้เข้าสังคมได้คล่องแคล่ว มีชื่อเสียงเกียรติยศ แม้ตายก็ไปสู่สวรรค์ พระสงฆ์ก็จะมั่งคั่งในการสืบศาสนากิจ ผู้ให้อาหารชื่อว่าให้กำลัง การถวายผ้ามีผิวพรรณผุดผ่อง ให้ยานพาหนะแก่พระสงฆ์ ย่อมได้รับความสุขถวายประทีป การให้แสงสว่าง การให้ที่อยู่อาศัย ให้ทุกสิ่งทุกอย่าง เรียกว่า อมัตตารธรรม

๕.๓ ด้านศาสนประโยชน์ ได้แก่ การส่งเสริมความคิดให้รู้สึก ว่า พระสงฆ์คือ ผู้ที่เป็นสื่อกลางเชื่อมต่อชาวบ้านไว้กับคำสอนของพระพุทธเจ้า หรือ สถาบันพระพุทธศาสนา มนุษย์เราไม่สามารถจะทิ้งศาสนาได้ เพราะในด้านจิตใจยังต้องการคุณธรรม หล่อเลี้ยงพระสงฆ์ และพระสงฆ์ คือ ผู้ที่เรียนรู้ หลักธรรม และรักษาคำสอนของพระพุทธเจ้าไว้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อมนุษยชาติ หรือ หมายถึง ศาสนาวัตถุ ประโยชน์ที่เกิดจากศาสนาวัตถุ โบสถ์ วิหาร เจดีย์ รวมทั้งพระธาตุ ปติมากรรม จิตกรรม เช่น ภาพเขียน ปติมากรรมภาพแกะสลัก สถานปฏิบัติธรรม การบอกกล่าว ประชาสัมพันธ์ ร่วมกันส่งเสริมให้มีการบิณฑบาต ศาสนาวัตถุ เพื่อบำเพ็ญศาสนาประโยชน์ อาคารปฏิบัติธรรม การบอกกล่าวบุญต่อๆไป เป็นการใช้ช่องทางส่งเสริม เพื่อให้มีศาสนาวัตถุสร้างอาคาร ๒-๓ ชั้น และจัดระบบ เครื่องเสียง แสงสี มีไฟมีเครื่องปรับอากาศที่พอดี เหมาะสมในการปฏิบัติธรรม ที่เป็นสัปปะ ศาสนประโยชน์ เป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับพระศาสนาบำเพ็ญต่อพระสงฆ์ บำเพ็ญต่อศาสนาธรรม ทั้งพระสงฆ์ ประชาชน ภาครัฐและเอกชน ก็ควรมาใช้ศาสนประโยชน์ให้ได้ มี

ชุมชนมีสถานที่ปฏิบัติธรรมแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อเนื่อง ปัจจุบันก็จะถึงกันหมดรวมกันทั้งภาครัฐและเอกชน นักเรียน ไปจนถึงมหาวิทยาลัย ชุมชน ที่ทำประโยชน์ร่วมกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการถวายอาหารบิณฑบาต : กรณีศึกษา พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานคร พบว่า

๑. พฤติกรรมการถวายอาหารบิณฑบาตของพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมการถวายอาหารไม่บ่อยมาก จำนวนครั้งโดยเฉลี่ยต่อปีมากกว่า ๒๕ ครั้ง โดยสถานที่ที่ถวายอาหารส่วนใหญ่เป็นบริเวณหน้าบ้านพักอาศัย และวันที่ถวายอาหารบิณฑบาตส่วนใหญ่เป็นวันเกิด อาหารที่ถวายบิณฑบาต เป็นอาหารคาวงบประมาณที่ใช้ในการเตรียมอาหารประมาณ ๕๑ - ๑๐๐ บาท หลังจากถวายอาหารบิณฑบาตแล้ว จะกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล ส่วนชนิดของอาหารที่ใช้ถวาย เป็นอาหารสำเร็จที่ซื้อจากตลาด

จากการสรุปพฤติกรรมการถวายอาหารบิณฑบาตของพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการถวายอาหารไม่บ่อยมากเนื่องจากส่วนใหญ่ปฏิบัติงานประจำที่ต้องเดินทางมาทำงานแต่เช้า ถ้าเดินทางมาสายจะทำให้รถติด เพราะการจราจรในปัจจุบันค่อนข้างติดขัดมาก จึงไม่สามารถถวายอาหารบิณฑบาตในตอนเช้าได้ทัน และส่วนใหญ่ทำงานตลอดเวลาทั้งเสาร์และอาทิตย์ จึงทำให้ไม่สามารถถวายอาหารบิณฑบาตได้บ่อยนัก แต่จะมีการถวายอาหารบิณฑบาตเนื่องในวันสำคัญๆ เช่นในวันเกิด เพราะคิดว่าจะทำให้ได้รับบุญกุศลและเป็นสิริมงคลสำหรับตนเอง เพราะจากการวิจัยพฤติกรรมจะเห็นว่างบประมาณที่ใช้ไม่มากนัก และส่วนใหญ่อาหารได้ซื้อสำเร็จมาจากตลาด เพราะในเมืองหลวงชีวิตประจำวันต้องมีการกิจอยู่ตลอด จึงทำให้คนในเมืองส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจกิจกรรมการถวายอาหารบิณฑบาตมากนัก

๒. ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ตัดสินใจในการถวายอาหารบิณฑบาตของพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานคร มีการถวายอาหารบิณฑบาต โดยแบ่งเป็น ๒ ด้าน คือ ด้านจุดมุ่งหมาย เพื่อเป็นการสร้างบุญกุศลให้ตนเองหรือผู้อื่น และด้านความเชื่อส่วนบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่เชื่อว่าการถวายอาหารบิณฑบาตเป็นการส่งเสริมการสืบทอดพระพุทธศาสนา การถวายอาหารบิณฑบาตทำให้ได้บุญกุศลและการถวายอาหารบิณฑบาตช่วยให้พระสงฆ์สามารถดำรงชีพอยู่ได้

จากการสรุปปัจจัยจูงใจที่ทำให้ตัดสินใจในการถวายอาหารบิณฑบาตของพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานคร ด้านจุดมุ่งหมายพบว่า

เพื่อเป็นการสร้างบุญกุศลให้ตนเองหรือผู้อื่น เพราะเชื่อว่าการถวายอาหารบิณฑบาตเป็นการทำบุญให้ตนเองหรือทำบุญให้ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว และจะทำให้การทำบุญนี้ส่งผลให้ตนเองและครอบครัวมีความสุข พ้นจากความทุกข์ มีความสบายใจ เหมือนได้เป็นการให้อย่างหนึ่งซึ่งจะทำให้จิตใจรู้สึก มีความสดชื่น ส่วนจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการแก้บนสิ่งศักดิ์สิทธิ์น้อยที่สุด เป็นเพราะส่วนใหญ่พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานคร มีระดับการศึกษาถึงปริญญาตรีจะทำให้มีความเชื่อด้านการแก้บนสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นน้อยมาก เพราะสามารถวิเคราะห์เหตุและผลของตนเองได้ว่า ทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ส่วนด้านความเชื่อส่วนบุคคล ที่มีระดับมากได้แก่ การถวายอาหารบิณฑบาตทำให้รู้จักเสียสละมากขึ้น การถวายอาหารบิณฑบาตทำให้เห็นคุณค่าของการทำความดี การถวายอาหารบิณฑบาตทำให้ได้บุญกุศล การถวายอาหารบิณฑบาตช่วยให้พระสงฆ์สามารถดำรงชีพอยู่ได้ การถวายอาหารบิณฑบาตเป็นวิธีการทำบุญที่ง่าย การถวายอาหารบิณฑบาตเป็นวิธีการทำบุญที่ใช้เวลาน้อย การถวายอาหารบิณฑบาตทำให้พระสงฆ์ทำหน้าที่ของสมณะ คือเป็นบุคคลควรแก่การทำบุญ การถวายอาหารบิณฑบาตเป็นการช่วยส่งเสริมพระสงฆ์ในการเผยแผ่พุทธศาสนา การถวายอาหารบิณฑบาตทำให้เป็นพื้นฐานของการทำความดี การถวายอาหารบิณฑบาตเป็นการส่งเสริมการสืบทอดพระพุทธศาสนา การถวายอาหารบิณฑบาตเป็น กุศโลบายในการเพิ่มพูนการทำความดี การถวายอาหารบิณฑบาตเป็นการสร้างความสัมพันธ์ ความสามัคคีที่ดีในครอบครัว การถวายอาหารบิณฑบาตเป็นการใช้จ่ายที่เป็นประโยชน์ และการถวายอาหารบิณฑบาตเป็นตัวอย่างการทำความดีเบื้องต้นของชุมชน พบว่าเป็นการปฏิบัติตนเพื่อตนเองถ้าตนเองได้มีจิตใจเสียสละมีการทำบุญจะทำให้ตัวเองได้รับบุญกุศลนั้นด้วย แต่ในขณะเดียวกันการถวายอาหารบิณฑบาตยังช่วยให้พระสงฆ์ได้รับอาหารทุกวัน เพื่อดำรงชีวิตและสืบทอดการเผยแผ่พุทธศาสนา

จากผลการเปรียบเทียบระดับความเชื่อส่วนบุคคลในแต่ละปัจจัยโดยรวมที่ทำให้ถวายอาหารบิณฑบาตของพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้านครหลวง สำนักงานใหญ่ เพลินจิต กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ สถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัดและรายได้ต่อเดือน พบว่า พนักงานที่มีเพศต่างกัน มีความเชื่อส่วนบุคคลในแต่ละปัจจัยที่ทำให้ถวายอาหารบิณฑบาตโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยที่เพศหญิงมีระดับความเชื่อส่วนบุคคลมากกว่าเพศชาย น่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริงทั้งนี้เนื่องจากเพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าเพศชายและไม่เคยอุปสมบทเป็นพระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนามาก่อน จึงมีความเชื่อส่วนบุคคลมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายน่าจะมีความเชื่อในปัจจัยต่าง ๆ น้อยกว่าเพศหญิง เพราะการที่เคยอุปสมบทหรือมีประสบการณ์และการบวชเรียนในพระพุทธศาสนา จะได้รับการอบรมสั่งสอนทุกคน จึงมีความเข้าใจเกี่ยวกับการทำบุญบิณฑบาต ด้วยเหตุผลไม่เกิดความเชื่อที่มกมาย เชื่อด้วยเหตุด้วยผล ในขณะที่เพศหญิงมีความตั้งใจในการทำบุญอย่างมีจิตใจแน่วแน่ มีความเชื่อในทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง นอกจากนี้พนักงานที่มีสถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงาน

ที่สังกัดและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความเชื่อส่วนบุคคลในแต่ละปัจจัยที่ทำให้ถวายอาหารบิณฑบาต โดยรวมไม่แตกต่างกันน่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง เช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจาก พนักงานผู้ถวายอาหารบิณฑบาตทุกคน นับถือศาสนาพุทธเหมือนกัน จะได้รับการอบรมเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ พระพุทธศาสนาเหมือนกันมาตั้งแต่เยาว์วัย ถึงแม้จะมีสถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัดและรายได้ต่อเดือนต่างกันก็ตาม จึงมีความเชื่อของแต่ละบุคคลไม่แตกต่างกัน

๓. แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการถวายอาหารบิณฑบาต ๓ ด้าน คือ ด้านอัตตัตถประโยชน์ เป็นการรักตัวเอง พัฒนาตัวเอง แบ่งปันอาหารซึ่งเป็นสมบัติของตัวเอง เป็นจุดเริ่มต้นของการ ลดละ การทำประโยชน์ส่วนตน และการทำตนให้เป็นสิ่งที่พึงได้ต้องฝึกตนในกุศลความดี ทั้งการเรียนรู้ การбакันปากเพียร ด้านปรตถประโยชน์ เป็นการสร้างความรู้สึกรู้เห็น คำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นสิ่งมีค่า ซึ่งต้องศานาพยายามสืบทอด เมื่อเราได้ถวายอาหารแก่พระสงฆ์เท่ากับเราส่งเสริมการบำเพ็ญประโยชน์คือเผยแพร่คำสอนของพระพุทธเจ้า ด้านศาสนประโยชน์ เป็นการส่งเสริมความคิดในด้านจิตใจให้มีคุณธรรม โดยมี พระสงฆ์ เป็นผู้สื่อกลาง หรือหมายถึง ศาสนาวัตถุ ประโยชน์ที่เกิดจากศาสนาวัตถุ โบสถ์ วิหาร เจดีย์ รวมทั้งพระธาตุ จิตกรรม ปติมากรรม สถานปฏิบัติธรรม การประชาสัมพันธ์ร่วมกันส่งเสริมให้มีการบิณฑบาต

จากการสรุปแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการถวายอาหารบิณฑบาตที่แบ่งเป็น ๓ ด้านนั้นเพราะเชื่อว่าการถวายอาหารบิณฑบาต หรือ การทำบุญ เป็นการทำเพื่อตัวเองหรือตนเองที่มีความเสียสละในการให้ ซึ่งตรงกับความหมายทางพระพุทธศาสนา คือ ด้านอัตตัตถประโยชน์เป็นประโยชน์ที่พนักงานผู้ถวายอาหารบิณฑบาตได้รับ คือ ได้พัฒนาปัญญา ได้รู้คุณค่าอาหาร ลด ละ การสะสม รู้จักปล่อยวาง และได้ขัดเกลาจิตใจ ช่วยให้ศีลบริสุทธิ์ ด้านปรตถประโยชน์ คือ เชื่อว่าการถวายอาหารบิณฑบาตยังได้ช่วยให้พระสงฆ์ได้รับอาหารในการดำรงชีวิตอยู่หรือเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา ประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่พระสงฆ์ผู้รับอาหารบิณฑบาตคือ พระสงฆ์สามารถดำรงชีพอยู่ได้ พระสงฆ์ได้พัฒนากายให้แข็งแรงและฝึกให้กายสงบสำรวม มีความสง่างาม พัฒนาจิตคือเกื้อหนุนพัฒนาจิตให้เกิดสมาธิ มีสติสัมปชัญญะ และมีความสันโดษ และด้านศาสนประโยชน์ เชื่อว่าการทำกิจกรรมการทำบุญหรือถวายอาหารบิณฑบาตจำเป็นต้องประกอบด้วยทั้ง ผู้ให้ ผู้รับ และสถานที่ที่ทำกิจกรรม หรือ ประโยชน์ต่อศาสนาจากการถวายอาหารบิณฑบาตแก่พระสงฆ์ ได้แก่ ทำให้สามารถสืบทอดพระธรรมวินัย โดยการประพฤติปฏิบัติตามสิกขาบทที่ทรงบัญญัติเอาไว้ ทำให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทั้งทางตรงทางอ้อมเป็นไปด้วยความราบรื่น และช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษย์สร้างความสามัคคีในชุมชน และสร้างความสงบสุขให้แก่ชุมชน ประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่พระสงฆ์ผู้รับอาหารบิณฑบาตคือ พระสงฆ์สามารถดำรงชีพอยู่ได้ พระสงฆ์ได้พัฒนากายให้แข็งแรงและฝึกให้กายสงบสำรวม มีความสง่างาม พัฒนาจิตคือเกื้อหนุนพัฒนาจิตให้เกิดสมาธิ มีสติสัมปชัญญะ และมีความสันโดษ

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

๑.๑ ควรประชาสัมพันธ์เพื่อให้เห็นความสำคัญในการถวายอาหารบิณฑบาต เพื่อเป็นการสร้างบุญกุศลให้ตนเองหรือผู้อื่น

๑.๒ ควรมีการจัดกิจกรรมการถวายอาหารบิณฑบาตเดือนละครั้งเพื่อเป็นการส่งเสริมการสืบทอดพระพุทธศาสนา ทำให้ได้บุญกุศล และทำให้พระสงฆ์สามารถดำรงชีพอยู่ได้

๑.๓ ควรให้หน่วยงานมีงบประมาณในการจัดกิจกรรมและให้พนักงานได้มีส่วนร่วม เพื่อจะให้เกิดพฤติกรรมในการถวายอาหารบิณฑบาตมากขึ้น

๒. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ การวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการวิจัยกับประชากรให้ครอบคลุมจำนวนประชากร

๒.๒ ควรทำการวิจัย เรื่องแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมของการถวายอาหารบิณฑบาต

๒.๓ ควรศึกษาถึงปัญหาและสาเหตุที่ทำให้ประชากรไม่ชอบถวายอาหารบิณฑบาต